

Feuersteinmethode leert mensen denken

NIJKERK. Chaim Guggenheim (rechts) en Zuresh Wubbe uit Israël hielden de afgelopen week in Nederland lezingen over de Feuersteinmethode. Die biedt volgens hen vluchtelingen, gehandicapten, ouderen en in feite alle leerlingen mogelijkheden hun ontwikkeling te verbeteren. beeld André Dorst

Zuresh Wubbe kon geen officier in het Israëlische leger worden, want haar niveau was te laag. Vervolgens kon ze geen universitaire graad halen want ook daarvoor scoorde ze onvoldoende. Dankzij de Feuersteinmethode wist ze beide doelen toch te bereiken.

Een week lang trok Wubbe door Nederland, samen met Chaim Guggenheim, vicepresident van het Feuersteininstituut in Jeruzalem. Christenen voor Israël nodigde hen uit de methode te komen toelichten die al zo veel mensen vooruithielp. „We hebben een zeer gemengd publiek ontmoet”, zegt Guggenheim. „Deze methode is ook op veel plaatsen bruikbaar: op scholen, bij vluchtelingen, bij gehandicapten. We zijn in een jeugdkamp in Lunteren geweest. Met het gemeentebestuur van Ede spraken we over het onderwijs aan asielzoekers. Iemand uit het vluchtelingenwerk, zelf afkomstig uit Eritrea, zei: We proberen integratie te veel te forceren; stimuleer de ontwikkeling van mensen, dan worden buitenlanders gemotiveerd om te integreren.”

Veel mensen presteren onder hun niveau doordat ze over onvoldoende denk- en leervaardigheden beschikken, vond Reuven Feuerstein (1921-2014). Vanuit Roemenië wist hij in 1944 naar Israël te vluchten. Na de Bevrijding kwam hij terug naar Europa, waar hij op het probleem stuitte dat Joodse kinderen die de Tweede Wereldoorlog in een concentratiekamp of als onderduiker hadden overleefd, een ontwikkelingsachterstand hadden. Naar zijn mening hadden ze meer mogelijkheden dan hun IQ-tests aangaven. Later was hij in Israël betrokken bij de opvang van Joodse immigranten uit Noord-Afrika.

Israëlische uitvindingen

Feuerstein ontwikkelde een plan om hen verder te helpen. Zijn motto: Let op iemands kansen, niet op zijn beperkingen. Ga er niet van uit dat intelligentie een stabiel meetbaar iets is. Van hogere eisen raakt een kind niet gefrustreerd, maar het wordt erdoor

geprikkeld beter te presteren. Aan de hand van leerprofielen kan per persoon worden bepaald hoe het begrijpen, verwerken en toepassen van kennis kan worden verbeterd. Die methode wordt in Israël veel toegepast, maar daarbuiten verdient ze meer promotie, vindt Christenen voor Israël. „Israël staat bekend om zijn innovatie. De wereld heeft veel te danken aan het Joodse volk. Bijvoorbeeld de pacemaker, de defibrillator, het poliovaccin, de zoekmachine Google, de USB-stick, de processorchip, de mobiele telefoon, de elektrische auto... het zijn allemaal Joodse en Israëlische uitvindingen. Minder bekend is de Israëlische innovatie op het gebied van het onderwijs.”

De Feuersteinmethode wordt inmiddels in tal van landen toegepast. Elke zomer worden mensen uit 28 landen getraind. Dit jaar gebeurde dat in Milaan (Italië) en Dallas (Verenigde Staten), volgend jaar wellicht in Nederland.

Toch gehaald

Scholen proberen kinderen veel kennis bij te brengen, maar de leerlingen kunnen veel informatie zelf wel vinden. Scholen zouden hun meer moeten leren hoe ze de informatie kunnen gebruiken, zegt Guggenheim. „Op scholen die volgens onze methode werken, is het bijbrengen van denk- en leervaardigheden een apart vak, drie uur per week.”

Zuresh Wubbe was acht jaar toen ze in 1998 vanuit Ethiopië naar Israël kwam. Tien jaar later bleek haar niveau onvoldoende voor een hogere functie in het leger. „In nog geen maand tijd leerde het Feuersteininstituut me om te leren. Ik werd luitenant bij de luchtmacht en leerde anderen hoe ze een betere officier konden zijn.”

Het instituut hielp haar in tien dagen tijd ook aan het juiste startniveau voor een universitaire studie. Ze studeerde af „aan een topuniversiteit in Israël” en begint nu aan een tweede studie. „Na de eerste test had ik het er heel moeilijk mee dat ik dit blijkbaar niet aankon. Zonder de Feuersteinmethode had ik dit niet bereikt.”

„Wij lieten zien dat ze meer kon dan op het eerste gezicht leek”, zegt Guggenheim. „Onze hersenen verwerken 400 miljard stukjes informatie per seconde. De menselijke geest is dan ook nooit uitontwikkeld. Feuerstein zei: „Niet kunnen bestaat niet! Als er al een plafond is, dan ken ik het niet.” Natuurlijk heeft iedereen een grens aan wat hij kan, maar je gebruikt je potentieel nooit volledig, dus we kunnen dat blijven ontwikkelen. Het gaat erom dat we mensen de juiste gereedschappen aanreiken.”

Dementie

Ook bij mensen met een verstandelijke beperking biedt de Feuersteinmethode mogelijkheden. „Feuerstein kreeg een kleinzoon met het syndroom van Down. De hele wereld keek toe of hij zijn eigen theorie nu ook zou kunnen toepassen. De jongen is inmiddels 26; hij haalde zijn middelbareschooldiploma en was vrijwilliger in het leger. Arts zal hij niet worden, maar je kunt wel aan zijn ontwikkeling blijven werken.”

Momenteel is er onderzoek gaande hoe bij ouderen de achteruitgang van de hersenen vertraagd kan worden. „Een dementerende vrouw met wie we werkten, ging na een paar weken weer lezen en meepraten, en een jaar later deed ze dat nog. Er is echter meer wetenschappelijk bewijs nodig dat de methode ook bij hen werkt.”

Elke school kan er iets mee, zegt Guggenheim overtuigd. „Eenvoudig voorbeeld: bij een examen met meerkeuzevragen lieten we leerlingen de vragen en antwoorden eerst hardop voorlezen. De scores bleken 10 procent hoger dan wanneer dit niet was gebeurd; de impulsiviteit waarmee leerlingen zo'n test maken, was verminderd. Zo gaat het erom dat je bij leerlingen op de juiste knop drukt. Als je het denk- en leerproces verbetert, verbetert iemands totale functioneren.”